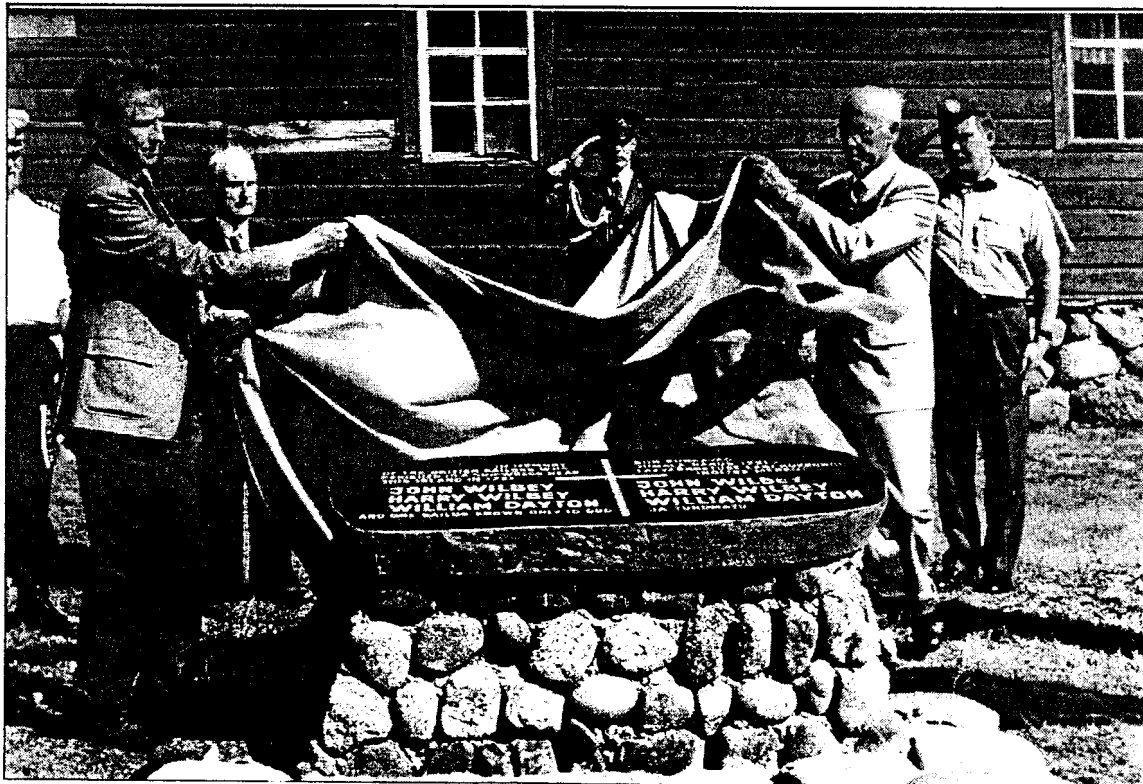

Vaindlool avati mälestuskivi Briti meremeestele

Teisipäeva pärastlõunal avasid Eesti Vabariigi president Lennart Meri ja Suurbritannia suursaadik Eestis Charles de Chassiron Vaindloo saarel mälestuskivi saare lähedal 1721. aastal hukkunud kolmele Briti meremehele ja sajand hiljem saarel nälga surnud tundmatule merehädalisele. Briti suursaadiku, Eesti presidenti ja tema abikaasa viis Kunda sadamast saarele piirivalvealus „Pikker“, mille ristiema on Helle Meri. Piirivalvealust saatsid kaks kaatrit.

Suurbritannia ja Eesti lippude all peetud eestikeelses kõnes sõnas Charles de Chassiron, et tegemist on ühe episoodiga meie ühisest ajaloost. „Need meremehed, kelle nimed on kivisse raiitud, olid Briti Kuningliku Laevastiku selle eskaadri laevameeskonnas, mis saadeti Baltikumi 1721. Eskaadri 26 sõjalaeva jäid Bal-

HETK ON SAABUNUD: president Meri ja Briti suursaadik de Chassiron eemaldavad katte mälestusmärgilt.

Avo Seidelberg

tikumise vetesse sama aasta maist oktoobrini, et aidata Rootsit edasiste Venemaa kallaletungide eest pika Põhjasõja lõpus, mis lõpetas Rootsi ülemvõimu Eestis. Umbes sada aastat hiljem, Krimmi sõja ajal, järgnes teine Briti laevastiku Balti ekspeditsioon, siis juba Prantsuse liitlastega. Sellest meeskonnast on 15 madrust maetud Naissaarele. Saatkond on aidanud neid haudu vääriliselt säilitada. Ka Tallinna garnisoni kalmistul on Briti sõjaväelaste haudu. Need kuuluvad neile, kes otseselt aitasid Eestit vaba-

dustvõitluses 80 aastat tagasi. Kõike seda võib tõlgendada kui meie toetust teie demokraatiale ja vabadusele," kõneles de Chassiron ja andis piirivalveameti peadirektorile kapten Tarmo Kõutsile üle admiral lord Nelsoni elulooraamatu.

Mälestusmärgi asukoha näitas mullu suvel Briti suursaadikule kätte Eesti Vabariigi aapiirivalvur Roman Karu, kes 1937 aastal Vaindlool tenides leidis laevarusudest tehtud puuristi uppunud inglise meremeeste mälestuseks kirjaga „Siin

puhkavad jumala rahus 1721. a. laevaõnnetuse läbi hukkunud inglise meremehed John Wilbey, Harry Wilbey, William Dayton ja tundmatu.“ Samasugune tekst oli kahes keeles raiutud ka nüüd avatud mälestusmärgile, mille autoriks on skulptor Mati Mäe ja mille taastamisele aitas kaasa Briti saatkond.

Lennart Meri lootis oma kõnes, et ühiselt töötades ja julgeolekuvaakume ennetades ohvrite nimekiri ei pikene. Ta hindas Vaindloo tähtsust rahuliku laevasõidu

kindlustajana. Presidendil oli heameel näha, et 1871. a. ehitatud majakal on nõukogudeaegne aatomiküte vahetatud nüüdisaegsete ja ohutute päikesepatareide vastu. „Siin kivisel saarel, kus näiliselt midagi ei kasva, kasvavad Eesti piirivalvurid sini-must-valge lipu all kartulit ja tilli. Eesti saab hakkama igasugustes tingimustes,“ oli Meri rahul ja lisan, et tal on Vaindloo külastamine juba ammu meeles mõlkunud.

Sõna võttis ka Lääne-Viru maavanem Marko Pomerants. Seejärel jalutasid president Meri abikaasaga, suursaadik de Chassiron, maavanem Pomerants, piirivalveameti peadirektor Kõuts, kaitseväge ülem Johannes Kert, välisministeeriumi esindaja Mark Sinisoo, aapiirivalvur Roman Karu ja hulk piirivalveohvitseri saare kivisel pinnal ning tõstsid üksteise tervituseks topsikuid, mis täidetud meremeeste joogi rummiga.

Vaindloo saar on Eesti põhjapoolseim maismaatükk, mille pikkus on 513 ja laius 149 meetrit. See asub umbes 30 kilomeetri kaugusel mandrist. Saarel on peal piirivalve alaline, vähemalt kahemehealine vaatluspost.

Aarne Mäe

VAADE MERELE: suursaadik ja president jalutasid saarel ning vestlesid ilusast ilmast ja poliitikast.

NÄPP PÜSTI: Roman Karu ütleb presidendile, et tema on ainus, kes eelmist mälestusmärki näinud on.